

RÅDERUM ER FLYGTIGT SKUM

Af Asger Aamund, den 15. februar 2019

Nytårsaften fejres i danske hjem med et festmåltid, bobler, kransekage og fyrværkeri. De gamle på plejehjemmene i Esbjerg kommune havde sikkert også set frem til en udsøgt nytårsmenu med et godt glas vin. Imidlertid fik de til aftensmad serveret et par håndmadder og de, der holdt ud til midnat, kunne glæde sig over endnu en flad rundtenom med Stryhns grovhakkede. De pårørende rejste en heftig kritik af plejehjemmenes ledelse, der imidlertid svarede, at den udeblevne fest skyldes personalemangel. Det skal forstås sådan, at personalet kan jo ikke både være hjemme og servere chateau- briand bernaise for familie og venner og så samtidig stå til rådighed på arbejdspladsen. Der er dog nok nogle af ofrene på plejehjemmene, der ved tolvslaget har mumlet noget til hinanden om, mon ikke regeringens højt besungne økonomiske råderum kunne have finansieret en mere mindeværdig nytårsfest?

Det økonomiske råderum er som bekendt det beløb, regeringen mener at kunne disponere over til skattelettelser eller øgede offentlige udgifter frem mod 2025, hvor beløbet er beregnet til anseelige 29,5 milliarder kroner. Regeringen omtaler råderummet som om, det var penge i banken. Centrum-venstre politikere hævder, at de knap 30 milliarder er et blålys, fordi pengene og mere til allerede er disponeret til fremtidens velfærdsydelser. Facitlisten får vi først i 2025, men allerede nu kan vi konstatere, at forudsætningerne under det beregnede råderum kommer under voldsomt pres.

Den amerikanske ambassadør Carla Sands er ikke nogen fan af finansminister Kristian Jensen. For det første fordi Venstres kommende formand offentligt har kaldt hendes chef for 'en sørgelig præsident', og for det andet fordi Jensen i tide og utide praler med råderummets knap 30 milliarder kroner, som han vil øremærke til grøn omstilling, infrastruktur og mere velfærd. Carla Sands har gode kontakter i forsvaret og er helt klar over, at vore væbnede styrker efter årtiers besparelsemassakrer nu vistnok udgøres af Vedbæk Pigegarde og en eskadrille mølædte F-16 fly. Den amerikanske regering kan ikke acceptere, at Danmark fortsat nægter at indfri sine NATO- forpligtelser samtidig med, at vi forventer, at unge amerikanere skal dø for vores frihed. Regeringen er nu hårdere presset, end den vil indrømme. Hvis vi skal leve op til kravet om et moderne, kampdygtigt og sammenhængende forsvar skal der formentlig bruges omkring 20 milliarder kroner mere om året. Det får konsekvenser for USA's engagement i NATOs nordflanke, hvis vi ikke imødekommer de amerikanske krav.

Gennem de sidste ti år er vi blevet 30 procent flere ældre borgere over 65 år. Dette tal vil fortsat stige i det kommende årti. Den seneste tids dramatiske stigning af indlæggelse af ældre patienter på vore hospitaler har sendt chokbølger gennem sygehuse og regionsledelse, men det er kun begyndelsen. Levealderen er i stigning, og de, der går på pension i 2020, kan forvente at blive omkring 90 år gamle. Udgifterne til ældrepleje vil eksplodere i de kommende år, samtidig med, at der også kommer flere børn. Det betyder flere vuggestuer, børnehaver og skoler. Da råderummet på de knap 30 milliarder kroner forudsætter nulvækst og uændret produktivitet i den offentlige sektor, må vi enten forvente ringere service til borgerne eller, at regeringen tvinges til at øge de offentlige udgifter. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd vurderer i en rapport fra 2017, at hvis det offentlige forbrug skal følge den demografiske udvikling, skal samfundet bruge yderligere 25 milliarder kroner frem mod 2025.

Vi står ved begyndelsen til en biomedicinsk revolution, der vil frembringe epokegørende nye terapier og lægemidler i de kommende år. Det gælder især behandlingen af de hyppigst forekommende kræftformer, men også typiske ældresygdomme som demens og Parkinsons Syge samt transplantationsteknologi vil blive

begunstiget af topmoderne terapi og medicin. Til gengæld kan vi forvente, at vore sundhedsbudgetter skal øges med 18-20 milliarder kroner frem mod 2025.

Der er noget, der tyder på, at mange kommuner frygter, at det økonomiske råderum er en flygtig illusion, der kun eksisterer i regeringens valgpropaganda. Således har Bornholm, Nyborg, Skjern og Odense kommuner indført 'vask uden vand' på plejehjemmene. De gamle kan således kun få bad hver anden uge. Til gengæld bliver de snuskede oldinge aftørret med vådservietter også hver anden uge. I ældreplejen skal vi ikke forvente råderum. Sådan er det jo.

Asger Aamund